

Motion till riksdagen

1988/89: Ub307

av Lars Leijonborg och Erling Bager (båda fp)

Statligt stöd till handikappinstitutionen Bräcke
Östergård

Bräcke Östergård är en institution i Göteborg som kommit att betyda mycket för svårt rörelsehindrade ungdomar från Västsverige. Frågan om statligt stöd till Bräcke Östergård har behandlats i riksdagen vid flera tillfällen. Sedan sist har emellertid Planeringsberedningen för västra regionen (som är ett organ för samverkan mellan länskolnämnderna på handikappområdet) gjort en utredning och frågan tillförts nytt material, bl. a. om Bräcke Östergårds uppgifter i ett nationellt perspektiv. Riksdagen bör därför på nytt ta ställning till den. Innan den aktuella situationen presenteras kan det emellertid vara på sin plats med en bakgrund.

Att kombinera integration och specialisering

De flesta ungdomar med handikapp går numera i samma skolor som andra barn. Det har funnits en medveten strävan från samhällets sida att åstadkomma en integration. I stället för att samla barn med likartade handikapp till några få eller kanske bara en skola i hela landet försöker man numera anpassa skollokaler, skaffa fram ev. behövlig extra personal etc. så att en handikappad elev kan erbjudas denna utbildning på sin hemort. I de flesta fall är naturligtvis denna integration den riktiga vägen.

I några fall har det emellertid visat sig att mycket goda resultat har uppnåtts om undervisningen under en kortare eller längre tid bedrivs vid en skola med avsevärt större upptagningsområde än en enskild kommun eller ett enskilt landsting. Vid sådana skolor kan större resurser samlas och specialutbildade lärare knyts till verksamheten. Man kan också på ett annat sätt arbeta med att hela tiden utveckla undervisningsmetodiken och hålla nära kontakt med den forskning som förekommer för att finna bättre hjälpmedel och metoder. Välkända exempel på sådana centrala resurscentra är Tomtebodan i Solna för synskadade och Ekeskolan i Örebro för hörselskadade.

En institution som blivit en sådan resurs för svårt rörelsehindrade elever är just Bräcke Östergård utanför Göteborg. Där bor och undervisas ett antal elever som är rörelsehindrade och – i de flesta fall – handikappade i ytterligare något avseende. Denna institution, som har Göteborgs stift som huvudman, har anlitats av landstingen i den västra sjukvårdsregionen, sjukvården i Göteborgs kommun och av skolmyndigheterna i denna del av landet. Det är omvittnat att Bräcke Östergård betytt mycket för de elever

som tagits emot och att insatserna ofta blivit ett stöd i försöken att integrera dem i samhället.

Mot. 1988/89
Ub307

Svårigheter för Bräcke Östergård

Bräcke Östergård brottas emellertid med stora svårigheter. Genom att eleverna ofta är i behov både av medicinsk behandling och undervisning uppstår oklarheter om vilken myndighet som har betalningsansvaret: Landstinget svarar för den medicinska delen medan respektive kommun ska svara för utbildningsdelen. Landstingen har inget ansvar för utbildning av andra elever än utvecklingsstörda. En utredning av en elevs behov av pedagogiska hjälpmedel etc. ska egentligen bekostas av hemkommunen, men har ibland kunnat "maskeras" som en medicinsk utredning och betalats av landstinget. I vissa fall har länskolnämnder utnyttjat s. k. SIS-pengar och finansierat en vistelse på Bräcke Östergård.

Bräcke Östergård vänder sig till barn i grundskolan och torde i det avseendet vara unik i Sverige. Det är minst lika viktigt att grundskoleelever får möjlighet till en kortare eller längre tids institutionsvistelse som elever i gymnasieåldern.

Ett nationellt kunskaps- och resurscentrum

Mycket talar för att Bräcke Östergård borde utvecklas till ett nationellt kunskaps- och resurscentrum för undervisning av svårt rörelsehindrade barn. Där finns en unik kompetens och där finns en nära kontakt med den forskning som bedrivs på detta område i Göteborg. I den inledningsvis nämnda utredningen konstateras: "Med hänsyn till den stora kunskap och kompetens som finns samlad vid Bräcke Östergård, liksom pågående forsknings- och utvecklingsarbete där och andra planeringsregioners behov av insatser från Bräcke Östergård vore det naturligt att vid denna institution skapa ett resurscentrum för hela riket. Det ligger emellertid utanför denna utrednings direktiv att närmare utveckla denna fråga och lägga ett sådant förslag." Utredningen säger sig dock förutsätta att skolöverstyrelsen skall följa frågan vidare.

Utredningens förslag blev i stället att bygga upp ett kunskapscentrum vid Bräcke Östergård med vissa nationella uppgifter. Bland sådana nationella uppgifter kan nämnas pedagogiska utredningar inom kommunikations- och dataområdet, metodutveckling i samarbete med RPH-RH, forsknings- och utvecklingsarbete samt viss fortbildning. I övrigt skall Bräcke Östergård koncentrera sig på elever från västra Sverige.

Även om Bräcke Östergård har kvar sin nuvarande huvudman och i första hand vänder sig till elever från Västsverige förefaller det naturligt att staten i någon form stöder verksamheten, eftersom den uppenbarligen har ett stort värde för handikappade ungdomar från olika delar av landet. Därför bör regeringen återkomma till riksdagen med ett förslag på hur staten kan stödja utvecklingen av Bräcke Östergård till ett kunskaps- och resurscentrum med nationella uppgifter.

Hemställan

Mot. 1988/89

Ub307

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag på hur staten kan stödja att Bräcke Östergård i Göteborg kan utvecklas till ett nationellt kunskaps- och resurscentrum för undervisning av svårt rörelsehindrade elever i grundskolan.

Stockholm den 25 januari 1989

Lars Leijonborg (fp)

Erling Bager (fp)